

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן צט סעיף א

חתיכת נבלה שיש בה בשר ועצמות שנפלה לקדירת היתר, עצמות האיסור מצטרפים עם ההיתר לבטל האיסור, ואצ"ל שעצמות ההיתר מצטרפין עם ההיתר, אבל המוח שבעצמות איסור מצטרף עם האיסור. וגוף הקדירה אינה מצטרפת, לא עם האיסור ולא עם ההיתר. הגה: ויש מחמירים שלא לצרף עצמות האיסור עם ההיתר לבטל (הגה אחת בש"ד בשם א"ז) ובמקום הפסד יש לסמוך אמקילין ומתירין, כי כן עיקר.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן צט סעיף ד

משערים ברוטב ובקיפה (פירוש הדק הדק של בשר ותבלין המתאסף בשולי קדרה) ובחתיכות. ומשערין ההיתר והאיסור כמו שבא לפנינו, אף על גב שהיה בהיתר יותר מתחלה ונתמעט בבישולו ונבלע בקדרה. והני מילי במין בשאינו מינו, אבל אם הוא מין במינו משערין גם במה שבלעה הקדרה ועומד בדופני הקדרה. ומשערים זה באומד יפה, ורואין אותו כאילו הוא בעין, אבל מה שכלה ואבד מחמת האור אינו מצטרף, שזה כלה לגמרי.

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק טו הלכה לב

גדי שצלאו בחלבו אסור לאכול אפילו מקצה אזנו, שהחלב נבלע באיבריו והוא משביחו ונותן בו טעם, לפיכך אם היה כחוש ולא היה בו חלב כליות ולא חלב קרב אלא מעט כאחד מששים קולף ואוכל עד שמגיע לחלב, וכן ירך שצלאה בגיד הנשה שבה קולף ואוכל עד שהוא מגיע לגיד ומשליכו, וכן בהמה שצלאה שלימה ולא הסיר לא חוטין ולא קרומות האסורות קולף ואוכל, וכיון שיגיע לדבר אסור חותכו ומשליכו שאין בגידים בנותן טעם כדי לשער בהן.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן קה סעיף ד

במה דברים אמורים, כשנפל לתוך התבשיל, מפני שהרוטב מוליך פליטת האיסור ומערבו בכל התבשיל. אבל איסור, בין חם בין קר, שנפל על הצלי שאצל האש, אינו אוסר אלא כדי נטילה, שהוא כעובי רוחב אצבע. לפיכך ירך שצלאו בגידו, או חתיכת איסור שצלאה עם חתיכת היתר ונוגע זה בזה, צריך להסיר כדי נטילה סביב הגיד וכן מן החתיכה מקום שנגעה בחתיכת איסור. וכן אם נפל איסור על חתיכה שבקדרה שהיא חוץ לרוטב, ולא ניער הקדרה ולא כיסה אותה, אינו אוסר אלא כדי נטילה. אבל אם היא ברוטב, לרש"י (כולה ולר"י) אפילו מקצתה, או אפילו כולה חוץ לרוטב וניער או כיסה הקדרה, הרוטב מפעפע הטעם ומערבו ונכנס בכולו.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן קה סעיף ה

במה דברים אמורים שאין הצלי אוסר אלא כדי נטילה, בירך עם גידו וכיוצא בו, דבר כחוש שאין בו כח לפעפע בכל החתיכה; אבל גדי שמן שצלאו בחלבו, אם אין בכל הגדי ששים כנגד כל החלב שבו, אסור לאכול אפילו מראש אזנו, שכיון שהוא שמן מפעפע בכולו. אבל אם הוא כחוש, אף על פי שאין בו סי' כנגד כל החלב שבו, אינו

אוסר אלא כדי נטילה, שהחלב של בהמה כחושה הוא בטבעו ואינו מפעפע. ואפילו חתיכת האיסור כחושה וחתיכת היתר שנצלית עמה שמינה, האיסור מפעפע בכולה. וכל דבר שיש לו פעפוע שנפל למקום ידוע מהחתיכה בצלי, אף על פי שיש בחתיכה סי לבטל האיסור, צריך נטילת מקום (מרדכי בשם כמה רבוותא וסמ"ק והגה"א ואו"ה כלל י"ד ואגור בשם מהרי"ל). הגה: וכל מבושל בלא רוטב, או אפוי, דינו כצלי בכל דבר (טור וב"י). וי"א דאין אנו בקיאים איזה מיקרי כחוש או שמן, ויש לאסור בכל ענין עד דאיכא סי (הגהת ש"ד והג"מ פט"ו ואו"ה וסמ"ק ואגור בשם מהרי"ל). ואפילו איכא סי, צריך נטילת מקום (ארוך), והכי נהוג. ודווקא באיסור חלב או שאר איסור דשייך בו שמנונית, אבל באיסור דלא שייך ביה שמנונית, והוא בודאי כחוש, אינו אוסר רק כדי נטילה. (כך משמע בב"י).

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה יח

מליח שאינו נאכל מחמת מלחו הרי הוא כרותח, ואם נאכל כמות שהוא כמו הכותח אינו כרותח. +/השגת הראב"ד/ ואם נאכל כמות שהוא כמו הכותח אינו כרותח. א"א לא כיון יפה שלא נאמר בגמרא נאכל מחמת מלחו על הכותח אלא בר יונה שנפל לתוך הכותח ואף לא ירד לפרש אינו נאכל מחמת מלחו, וכך אנו מפרשים הבשר מליח כל כך שאינו נאכל בעינו מחמת מלחו אלא עם לפתן והרי לפירושו אין כותח נאכל בעינו כדאיתא בפסחים. +

שולחן ערוך יורה דעה הלכות בשר בחלב סימן צא סעיף ה

מליח, שאינו יכול ליאכל מחמת מלחו, דהיינו כעין מליח שמולחים לקדירה, ושהה כדי מליחה לקדירה, כל זמן שלא הדיחו מיקרי אינו נאכל מחמת מלחו. הגה: וי"א דלאחר ששהה במלחו שעור מליחה לא מקרי אח"כ רותח (תוספות והרא"ש פכ"ה וסמ"ג לחד שינוי). ולצורך גדול, כגון בהפסד מרובה והוא לצורך סעודת מצוה, יש לסמוך אמקילין. אבל בלאו הכי, אין להקל כלל (ת"ה סימן קנ"ט). אפילו לא נמלח הבשר משני צדדין, רק מצד אחד, כל שנמלח מליחה שאינו נאכל מחמת מלחו, מחשב רותח (ב"י בשם תשובת הרשב"א סי' רס"ה). אבל כל שלא נמלח כל כך, מחשב צונן, אפילו נמלח משני צדדין. וי"א דאנן אין בקיאים בדבר, ויש לנו לחשב אפילו מליחת צלי כרותח (ארוך כ' י'). וטוב להחמיר במקום שאין הפסד מרובה. ומליח כעין מליח דבעי לה לארחא, אפילו לאחר שהדיח, הוי אינו נאכל מחמת מלחו, וכל זמן שלא שראו במים דינו כרותח, לאסור כדי קליפה. ואין חילוק בין מליח עליון ותפל תחתון למליח תחתון ותפל עליון, לעולם המליח מבליע בתפל ואינו בולע ממנו. הלכך בשר וגבינה המלוחים שנגעו זה בזה, צריך לקלוף שניהם מקום נגיעתם. ואם אחד מהם מלוח והשני תפל, המלוח מותר בהדחה והתפל צריך קליפה. הגה: וי"א דבכל מליחה אנו משערין בס' (רוב המורים קמאי ובתראי). ועיין לקמן סימן ק"ה כיצד נוהגין. והא דטהור מלוח וטמא תפל שרי, היינו שהטמא יבש, אבל אם הוא דבר צלול, נאסר הטהור, מאחר שאינו נאכל מחמת מלחו, בולע האיסור שאצלו ושניהם אסורים (כן משמע במרדכי וכ"כ בהגהות מיימוני וש"ד וסמ"ג והגהת מרדכי). ודוקא שהטהור לח קצת, אבל אם הוא יבש לגמרי, אינו בולע מדבר לח שאצלו. ואם הם יבשים, אפילו הם מלוחים, או לחים ולא מחמת מליחה, סגי בהדחה. הגה: כל ציר מבשר שנמלח, אפילו לא נמלח רק לצלי, חשוב רותח (הגהות מיימוני פ"ט בשם מ"כ וש"ד והג"א מא"ז ואגודה פכ"ה). ולכן אם נפלה ציר על הגבינה או על כלי, אוסר (ארוך). אפילו במקום שאין הבשר אוסר, דלא נחשב רותח, מכל מקום הציר חשוב אינו נאכל מחמת מלחו. וציר של בשר שאוסר, שנפל על הכלי,

צריך הגעלה. ואם הוא כלי חרס, צריך שבירה (ש"ד שם ואו"ה). ואם לא נפל רק על מקום אחד, בכלי עץ וכיוצא בו, קולף מקומו, ודין (או"ה וע"ל ס"ד ההג"ה א').

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן קה סעיף ט

מליח שאינו נאכל מחמת מלחו, דינו כרותח ומפליט לאסור כדי קליפה. ואם הוא שומן הגיד וקנוקנות שבו והקרומות, יש להחמיר ולהצריכם נטילת מקום. ואם הוא חלב ממש, צריך ששים לבטלו. ואם הבשר שנמלח עמו הוא שמן, אפילו בשומן הגיד וקנוקנות שבו, צריך ס' לבטלו וליטול ממקום שנגע כדי נטילת מקום, ולפחות קליפה. וכל זה לענין חתיכה עצמה שהיה החלב דבוק בה, ולענין שאר חתיכות שנמלחו יחד, אם אין בכל אחת מהם בפני עצמה ששים לבטל החלב, אסורות ואין מצטרפין ביחד לבטל החלב, דאין חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה בלא רוטב. ואם אין ידוע אם נגע בכולן, כולן אסורות. ואם ידוע שלא נגע אלא באחת, ואין ידוע איזו היא, כולן מותרות, דחד בתרי בטיל, אפי' הן חתיכות הראויות להתכבד. הגה: וי"א דכל מליחה אינה אוסרת רק כדי קליפה (טור ומרדכי בשם ראב"ה ור' אפרים ופוסקים ור"ן ורשב"א במ"ה ורא"ה בב"ה דף צ"ב בשם רמב"ן וצ"ע אמ"ש ב"י סימן צ"א ות"ח ריש כלל ל"ח ע"ש רמב"ן להפך). ולפי שאין אנו בקיאים בין בשר שמן לכחוש, נוהגין לשער בכל מליחה בס' כמו בבישול (מהרי"ב ובארוך ובהגהת ש"ד ובמרדכי בשם א"י וכל האחרונים), דאם איכא ס' בין הכל ביחד נגד כל החתיכה שהחלב דבוק בה, אז הכל שרי מלבד אותה חתיכה שהאיסור דבוק בה, מיהו אותה החתיכה שהאיסור נגע בה צריך קליפה מעט (רשב"א). ואם אינו יודע איזה נגע, הכל שרי (מרדכי פרק ג"ה וש"ד). ואם אין ס', הכל אסור. ואין לשנות המנהג, ואף על פי שיש בזה קצת קולא אם היה האיסור שמן ומפעפע, מ"מ יש לסמוך בכי האי גוונא אדברי המקילין וסבירא להו דאין אוסר במליחה רק כדי קליפה, כדי שלא נצטרך לשער בין איסור שמן לכחוש, כי אין אנו בקיאים. וכל זה באיסור ששייך בו שמנונית, כגון חלב או ציר וכי האי גוונא, אבל באיסור שאין בו שמנונית כלל, כגון חמץ בפסח, לכולי עלמא מליחה אינה אוסרת רק כדי קליפה (סברת הרב ממשמעות פוסקים הני"ל). ועיין באו"ח הלכות חמץ כיצד נוהגין. וע"ל סימן ס"ד אם הקרומים או חוטים של חלב נמלחו עם בשר. י"א דבהפסד מרובה יש להתיר במליחה ע"י קליפה, אף על גב שכבר נהגו לשער כל מליחה בס', אפילו באיסור כחוש; ויש לסמוך על זה באיסור כחוש, שאינו אלא מנהג לשער בס' (לפי סברת הרמב"ם והנמשכים אחריו ומהר"ם פדווא בתשובה להרב סימן צ'), אבל לא באיסור שמן שמדינא צריך ס'.